

Sefer Titos (Titus)

Chapter 1

כַּגְל הַכַּוּשָׁא סוּפִיאַכּ הַכַּוּשָׁא מְכַאֲלָא אֲגֹ פִּיִּלְיִן Tit1:1
:אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן

אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן
וְדַעַת הָאֵמֶת אֲשֶׁר לַחֲסִידוֹת:

1. Polos `ebed 'Elohim ush'liyach Yahushua haMashiyach l'phiy 'emunath b'chiyrey 'Elohim w'da`ath ha'emeth 'asher lachasiyduth.

Tit1:1 Shaul, a servant of Elohim and an apostle of Yahushua the Mashiyach, for the faith of those chosen of Elohim and the knowledge of the truth which is according to holiness,

<1:1> Παῦλος δούλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν

1 Paulos doulos theou, apostolos de Iēsou Christou

kata pistin eklektōn theou kai epignōsin alētheias tēs kat' eusebeian

כַּאֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן 2
:אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן

בְּעֵלֵי-תִקְוַת חַיֵּי עוֹלָם אֲשֶׁר לְפָנַי יְמוֹת עוֹלָם הַבְּטִיחַ הָאֵל
אֲשֶׁר לֹא יִכְזֹב:

2. `aley-thiq'wath chayey `olam 'asher liph'ney y'moth `olam hib'tiyach ha'El 'asher lo' y'kazeb.

Tit1:2 in the hope of eternal life, which the El, who cannot lie, promised before the times of eternity,

<2> ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδῆς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

2 ep' elpidi zōēs aiōniou, hēn epēgēilato ho apseudēs theos pro chronōn aiōniōn,

כַּאֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן 3
:אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן

גִּוְגְלָה אֶת-הַדְּבָרֹו בְּמוֹעֲדוֹ עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה הַמְּפֹקְדָה בְּיַדִּי
בְּמִצְוֹת הָאֵלֵהִים מוֹשִׁיעֵנִי:

3. w'gilah 'eth-d'baro b'mo`ado `al-y'dey haq'riy'ah hamuph'qadah b'yadiy b'mits'wath ha'Elohim moshiy`enu.

Tit1:3 but in due times manifested, even His word, in the proclamation with which I was entrusted according to the commandment of the Elohim our Savior,

<3> ἐφάνερωσεν δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,

3 ephanerōsen de kairois idiois ton logon autou en kērygmati, ho episteuthēn egō

kat' epitagēn tou sōtēros hēmōn theou,

כַּאֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן אֲפִיִּלְיִן 4

דְּאֵל-טִיטוֹס בְּנֵי הָאֱמֻנָה אֶחָת הַסֵּד וְרַחֲמִים
וְשָׁלוֹם מֵאֵת הָאֱלֹהִים אָבִינוּ וְאֵדִינֵנוּ יְהוֹשִׁעַ הַמְּשִׁיחַ מוֹשִׁיעֵנוּ:

4. 'el-Tiytos b'niy ha'amitiy be'emunah 'echath chesed w'rachamiym
w'shalom me'eth ha'Elohim 'abiynu wa'Adoneynu Yahushua haMashiyach moshiy`enu.

Tit1:4 To Titus, my true child in a common faith: Grace
and peace from the Elohim the Father and the Master Yahushua the Mashiyach our Savior.

<4> Τίτω γνησίω τέκνω κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις
καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

4 Titō gnēsīō teknō kata koinēn pistin, charis
kai eirēnē apo theou patros kai Christou Iēsou tou sōtēros hēmōn.

5
הַבְּעִבּוֹר זֹאת הַנְּחֻתִיךָ בְּקִרְיָטִי בְּעִבּוֹר אֲשֶׁר תִּשְׁלִים אֶת-הַחֹסֶר
וְתִמְנָה זְקֵנִים בְּכָל-עִיר וְעִיר כְּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ:

5. ba`abur zo'th hinach'tiyak biQ'reytiy ba`abur 'asher tash'liyem 'eth-hechaser
uth'maneh z'qeniym b'kal-'iyer wa'iyer ka'asher tsiuiythiyak.

Tit1:5 For this reason I left you in Crete,
that you should set in order what remains and appoint elders in every city as I directed you,

<5> Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ
καὶ καταστήσῃ κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διηταξάμην,

5 Toutou charin apelipon se en Krētē, hina ta leiponta epidiorthōsē
kai katastēsēs kata polin presbyterous, hōs egō soi dietaxamēn,

6
וְאִם-יִמָּצֵא אִישׁ תָּם וּבְעַל-אִשָּׁה אֶחָת וְיֵשׁ-לוֹ בָּנִים מֵאֲמִינִים
וְאֵין עָלֵיהֶם טַעֲנַת פְּרִיצוֹת וְאֵינָם סוֹכְרִים:

6. 'im-yimatse' 'iysh tam uba'al-'ishah 'echath w'yesh-lo baniym ma'amiyniyim
w'eyn `aleyhem ta'anath p'riytsuth w'eynam sorariym.

Tit1:6 if any be blameless, the husband of one wife, having children who believe,
not accused of dissipation nor rebellion.

<6> εἴ τις ἐστὶν ἀνεγκλήτος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ,
τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.

6 ei tis estin anegklētos, mias gynaikos anēr, tekna echōn pista, mē en katēgoriā asōtias ē anypotakta.

7
זְכִיר-הַגִּמּוֹן הָעֵדָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם כְּסִכֵּן לְאֱלֹהִים לֹא עֹמֵד

עַל־הַעֲתוֹ וְלֹא הִגָּזַן וְלֹא אָהֵב יַיִן וְלֹא־בַעַל אֲגָרָהּ וְלֹא בִצֵעַ בְּצֵעַ בָּצַע רָע:

7. ki-heg'mon ha'edah tsariy'k lih'yoth 'iysh tam k'soken l'Elohim lo' omed `al-da'to w'lo' rag'zan w'lo' oheb yayin w'lo'-ba'al 'eg'roph w'lo' botse`a betsa` ra`.

Tit1:7 For the overseer must be blameless, as the steward of Elohim, not self-willed, not quick-tempered, not addicted to wine, not striker, not given to filthy lucre,

<7> δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνεγκλήτων εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδης, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,

7 dei gar ton episkopon anegklēton einai hōs theou oikonomon, mē authadē, mē orgilon, mē paroinon, mē plēktēn, mē aischrokerdē,

פְּרֹאֲרֵץ וְלֹא־בַעַל אֲגָרָהּ וְלֹא בִצֵעַ בְּצֵעַ בָּצַע רָע 8
:יְרֵאֵת וְלֹא־בַעַל אֲגָרָהּ וְלֹא בִצֵעַ בְּצֵעַ בָּצַע רָע

חֲפִי אִם־יְהִי מְכַנִּים אֲרֻחִים וְאֵהֵב טוֹב וְצָנוּעַ וְצַדִּיק
וְקָדוֹשׁ וְכֹבֵד אֶת־יְצִרוֹ:

8. ki 'im-y'hiy mak'niys 'or'chiym w'oheb tob w'tsanu`a w'tsadiyq w'qadosh w'kobesh 'eth-yits'ro.

Tit1:8 but hospitable, loving what is good, sensible, just, devout, self-controlled,

<8> ἀλλὰ φιλόξενον φιλάγαθον σώφρονα δίκαιον ὅσιον ἐγκρατῆ,

8 alla philoxenon philagathon sōphrona dikaion hosion egkratē,

אֲרֻחִים וְלֹא־בַעַל אֲגָרָהּ וְלֹא בִצֵעַ בְּצֵעַ בָּצַע רָע 9
:יְרֵאֵת וְלֹא־בַעַל אֲגָרָהּ וְלֹא בִצֵעַ בְּצֵעַ בָּצַע רָע

טוֹמְחִזִּיק בַּדְּבָר הַנֶּאֱמָן כְּפִי הַחֹרָאָה

לְמַעַן יִהְיֶה־בוֹ כֹּחַ לְהַזְהִיר בַּלְקָח הַבְּרִיאָה וְלְהַזְכִּיחַ אֶת־הַמְּרִיבִים:

9. umachaziyaq badabar hane'eman k'phiy hahora'ah l'ma'an yih'yeh-bo koach l'haz'hiyr baleqach habariy' u'hokiyach 'eth-ham'riybiym.

Tit1:9 holding fast the faithful word which is in accordance with the teaching, so that he shall be able both to exhort in sound doctrine and to refute those who contradict.

<9> ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

9 antechomenon tou kata tēn didachēn pistou logou,

hina dynatos ē kai parakalein en tē didaskaliā tē hygiainousē kai tous antilegontas elegchein.

יְכִי־יֵשׁ הַרְבֵּה מְרִדִים הַבְּרִי הַבָּל וּמְתַעֵי נַפְשׁ וְרַבִּם מִן־הַנְּמוּלִים: 10
יְכִי־יֵשׁ הַרְבֵּה מְרִדִים הַבְּרִי הַבָּל וּמְתַעֵי נַפְשׁ וְרַבִּם מִן־הַנְּמוּלִים:

10. ki-yesh har'beh mor'diym dob'rey hebel umath'ey naphesh w'rubam min-hanimoliym.

Tit1:10 For there are many rebellious men, empty talkers and deceivers, especially those of the circumcision,

<10> Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ [καὶ] ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ τῆς περιτομῆς,

יֵשׁוּבִים רַבִּים [וְכַי] אֲנִיפּוֹתָקוֹתַי, מַטְאִיּוֹלוֹגוֹי וְכַי פְּרֵנָאפַּטָּאִי, מַלִּיסְטָא הוֹי עַק תֵּס פֵּרִיטוֹמֵס,
:סֵנ-גּוּ גּוֹפּוֹ יַע-כֹּל אִשְׁרֵי

יֵשׁוּבִים רַבִּים כְּכֹר יִפְסֵךְ פִּיחֵם הַהִפְכִים בְּתִים כְּלָם בְּהוֹרוֹתָם הַבְּרִים
אֲשֶׁר לֹא-כֵן עֵקֵב בְּצַע:

11. 'asher sakor yisaker piyhem hahoph'kiym batiym kulam b'horotham d'bariym
'asher lo'-ken `eqeb batsa`.

Tit1:11 whose mouths must be stopped, who subvert whole houses, teaching things
which they ought not, for filthy lucre's sake.

<11> οὐς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἷτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες
ἢ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

11 hous dei epistomizein, hoitines holous oikous anatrepousin didaskontes
ha mē dei aischrou kerdous charin.

יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם
:יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם

יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם
וְחִיוֹת רְעוֹת הַמָּה וְגַם כְּרִשִׁים עֲצָלִים:

12. uk'bar 'amar 'echad mehem n'biy'am miqir'bam b'ney Q'reytiy m'shaq'riym me`olam
w'chayoth ra`oth hemah w'gam k'resiym `atseliym.

Tit1:12 One of themselves, a prophet of their own, said,
Cretans are always liars, evil beasts, lazy gluttons.

<12> εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες αἰὲ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

12 eipen tis ex autōn idios autōn prophētēs, Krētes aei pseustai, kaka thēria, gasteres argai.

אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם
:אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם

יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם
לְמַעַן יִהְיוּ בְּרִיאִים בְּאֵמוּנָה:

13. w'ha`eduth hazo'th 'emeth uba`abur-ken tokiychem tokechah qashah
l'ma`an yih'yu b'riy'iym ba'emunah.

Tit1:13 This testimony is true. For this reason reprove them severely
so that they may be sound in the faith,

<13> ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἐλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως,
ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,

13 hē martyria hautē estin alēthēs. di' hēn aitian elegche autous apotomōs, hina hygiainōsin en tē pistei,

יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם
:יֵשׁוּבִים רַבִּים אֲמַר אֶחָד מֵהֵם נְבִיאָם מְקַרְבָּם בְּנִי קְרִיטִי מִשְׁקָרִים מֵעוֹלָם

יד וְלֹא יִשְׁימוּ לֵב אֶל־הַגְּדוֹת הַיהוּדִים
וְאֶל־מִצְוֹת הַאֲנָשִׁים הַסְּרִים מִן־הָאֱמֶת:

14. w'lo' yasiymu leb 'el-hagadoth haYahudim w'el-mits'oth ha'anashiyim hasariym min-ha'emeth.

Tit1:14 not giving heed to Jewish fables and commandments of men who turn from the truth.

<14> μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν.

14 mē prosechontes Ioudaikois mythois kai entolais anthrōpōn apostrephomenōn tēn alētheian.

אֵינְךָ טָהוֹר לְטָהוּרִים אֲבָל לְנִטְמָאִים וְלַחֲסָרֵי אֱמוּנָה
אֵינְךָ דֹבֵר טָהוֹר כִּי נִטְמָאָה הַעֲתָם וְרוּחָם:
15

15. hokol tahor lat'horiym 'abal lanit'm'iyim ul'chas'rey 'emunah 'eyn-dabar tahor
ki nit'm'ah da'tam w'ruachm.

Tit1:15 To the pure, all things are pure; but to those who are defiled and unbelieving, nothing is pure, but both their mind and their conscience are defiled.

<15> πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

15 panta kathara tois katharais; tois de memiammenois kai apistois ouden katharon,
alla memiantai autōn kai ho nous kai hē syneidēsis.

טו אֲמָרִים הַמָּה יִדְעֵנוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וּבְמַעֲשֵׂיהֶם כּוֹפְרִים בּוֹ
כִּי מִתְעַבִּים וּמְמָרִים הֵם וְלֹא־יִצְלָחוּ לְכָל־מַעֲשֵׂה טוֹב:
16

16. 'om'riym hemah yada'nu 'eth-ha'Elohim ub'ma'aseyhem koph'riym bo
ki m'tho'abiym umam'riym hem w'lo'-yits'l'chu l'kal-ma'aseh tob.

Tit1:16 They profess to know the Elohim, but by their deeds they deny Him, being detestable and disobedient and worthless for any good deed.

<16> θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

16 theon homologousin eidenai, tois de ergois arnountai, bdelyktoi ontes
kai apeitheis kai pros pan ergon agathon adokimoi.

Chapter 2

אֲנִי אֶתְּבָר אֶת־הַנְּאֻה לְלִקַּח הַבְּרִיאָה:
Tit2:1

1. w'atah daber 'eth-hana'eh laleqach habariy'.

Tit2:1 But as for you, speak the things which are fitting for sound doctrine.

<2:1> Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ.

1 Sy de lalei ha prepei tē hygiainousē didaskaliā.

מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי 2
:מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי

בְּהִזְקֵינִים יִהְיוּ מְשֻׁלְּמִים בְּרוּחָם וּמְכַבְּדִים וְצַנְנוּעִים
וּבְרִיאִים בְּאַמוּנָה וּבְאַהֲבָה וּבְסִבְלָנוּת:

2. haz'qeniym yih'yu msh'liym b'ruachm um'kubadiym uts'nu'iyim ub'riy'iyim ba'emunah uba'ahabah ubasab'lanuth.

Tit2:2 Older men are to be sober, dignified, temperate, sound in faith, in love, in patience.

<2> πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγαιίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·

2 presbytas nēphaliους einai, semnous, sōphronas, hygiainontas tē pistei, tē agapē, tē hypomonē;

אֲנִי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי 3
:מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי

גִּוְכֵן הִזְקֵנוֹת תְּהִי כְהֶרְבֵּן כְּאִשֶּׁר נִאָּוָה לְקִדְּשׁ לֹא תִהְיֶינָה
מוֹצִיאֹת הַבָּה רָעָה וְלֹא נִתְּנוֹת לְסְבוּא־יַיִן כִּי אִם-מְלַמְּדוֹת טוֹב:

3. w'ken haz'qenoth t'hiy dar'kan ka'asher na'awah laqodesh lo' thih'yeynah motsiy'oth dibah ra'ah w'lo' n'thunoth lis'bo'-yayin ki 'im-m'lam'doth tob.

Tit2:3 Older women likewise are to be reverent in their behavior, not malicious gossips nor enslaved to much wine, teachers of good things,

<3> πρεσβυτίδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους μὴ οἴνω πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

3 presbytidas hōsautōs en katastēmati hieroprepeis, mē diabolous mē oinō pollō dedoulōmenas, kalodidaskalous,

וְאֵלֶּיךָ יִשְׁמְעוּ אֲנִי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי 4
:וּמִנְשָׂרוֹת אֶת-הַצְּעִירוֹת לְאַהֲבָה אֶת-בְּעֻלְיָהֶן וְלְאַהֲבָה אֶת-בְּנֵיהֶן:

4. um'yash'roth 'eth-hats'iyroth le'ehob 'eth-ba'aleyhen w'le'ehob 'eth-b'neyhen.

Tit2:4 so that they may encourage the young women to be sober, to love their husbands, to love their children,

<4> ἵνα σωφρονίζωσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους

4 hina sōphronizōsin tas neas philandrous einai, philoteknous

אֲנִי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי 5
:מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי מְכֹנְנֵי

הַוְלָדִים וְצַנְנוּעוֹת וְטָהוּרוֹת צוֹפִיּוֹת הַלֵּיכוֹת בֵּיתָן וְטָבוֹת
וּנְכֻנְעוֹת לְפָנַי בְּעֻלְיָהֶן לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא-יִחַלֵּל הַדָּבָר הָאֵלֶּהֶם:

5. w'lih'yoth ts'nu'oth ut'horoth tsophiyoth haliykoth beythan w'toboth

w'nik'na`oth liph'ney ba`aleyhen l'ma`an 'asher lo'-y'chulal d'bar ha'Elohim.

Tit2:5 to be discreet, chaste, keepers at home, good, obedient to their own husbands, so that the word of the Elohim shall not be blasphemed.

<5> σώφρονας ἀγνάς οἰκουργοὺς ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηῖται.

5 sōphronas hagnas oikourgous agathas, hypotassomenas tois idiois andrasin, hina mē ho logos tou theou blasphemētai.

וּפְקָחָה תְּזָהִיר גַּם אֶת־הַבְּחֹרִים שְׂיִהְיוּ צְנוּעִים
6 תְּזָהִיר גַּם אֶת־הַבְּחֹרִים שְׂיִהְיוּ צְנוּעִים

6. kakah taz'hiyr gam 'eth-habachuriym sheyih'yu ts'nu`iym.

Tit2:6 Likewise urge the young men to be sensible;

<6> τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν

6 tous neōterous hōsautōs parakalei sōphronein

זוּבְכָל־דְּבַר הַיְהִי אֶתָּה לְמוֹפֵת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים בְּהוֹרָאָה צְרוּפָה וְנְהַדְרָה:
7 אֶתָּה לְמוֹפֵת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים בְּהוֹרָאָה צְרוּפָה וְנְהַדְרָה

7. ub'kal-dabar heyeh 'atah l'mopheth b'ma'asiym tobiym b'hora'ah ts'ruphah w'neh'darah.

Tit2:7 in all things show yourself an example of good deeds, in doctrine showing uncorruptness, gravity.

<7> περὶ πάντα, σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθόριαν, σεμνότητα,

7 peri panta, seauton parechomenos typon kalōn ergōn, en tē didaskaliā aphthorian, semnotēta,

חֹבְבֵי־דְבַר בְּרִיא שְׂאִי־בוּ מוֹם לְמַעַן יִבוֹשׁ הַמִּתְקוֹמִים
וְלֹא יִמְצָא לְדַבֵּר עֲלֵיכֶם רָע:
8 חֹבְבֵי־דְבַר בְּרִיא שְׂאִי־בוּ מוֹם לְמַעַן יִבוֹשׁ הַמִּתְקוֹמִים
וְלֹא יִמְצָא לְדַבֵּר עֲלֵיכֶם רָע

8. ub'dabar bariy' she'eyn-bo mum l'ma`an yebosh hamith'qomem w'lo' yim'tsa' l'daber `aleykem ra`.

Tit2:8 sound speech, that cannot be condemned; that he that is of the contrary part may be ashamed, having no evil thing to say of you.

<8> λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπήῃ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ ἡμῶν φαῦλον.

8 logon hygiē akatagnōston, hina ho ex enantias entrapē mēden echōn legein peri hēmōn phaulon.

ט הַעֲבָדִים יִכְנְעוּ לְאֲדֹנֵיהֶם וְיִתְרַצּוּ לָהֶם לְכָל־דְּבַר
וְלֹא יִמְרוּ אֶת־דְּבָרֵיהֶם:
9 ט הַעֲבָדִים יִכְנְעוּ לְאֲדֹנֵיהֶם וְיִתְרַצּוּ לָהֶם לְכָל־דְּבַר
וְלֹא יִמְרוּ אֶת־דְּבָרֵיהֶם

9. ha`abadiym yikan`u la'adoneyhem w'yith'ratsu lahem l'kal-dabar w'lo' yam'ru 'eth-dib'reyhem.

Tit2:9 Urge bondslaves to be subject to their own masters in everything, to be well-pleasing, not argumentative,

9 δούλους ιδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πάσιν, εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,
9 doulous idiois despotais hypotassesthai en pasin, euarestous einai, mē antilegontas,

אָפּטױט אַלע זאַך-אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך 10
:אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך
יְוָלְאֵי-יִמְעַלּוּ מֵעַל כִּי אִם-יִרְאֵוּ כָּל-אֲמוֹנָה טוֹבָה
לְמַעַן יִפְאָרוּ בְּכֹל אֶת-לֶקַח אֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנּוּ:

**10. w'lo'-yim`alu ma`al ki `im-yar`u kal-`emunah tobah
l'ma`an y'pha`aru bakol `eth-leqach `Elohim moshiy`enu.**

Tit2:10 not purloining, but showing all good faith so that they shall adorn the doctrine of Elohim our Savior in all things.

10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πάσιν.

10 mē nosphizomenous, alla pasan pistin endeiknymenous agathēn, hina tēn didaskalian tēn tou sōtēros hēmōn theou kosmōsin en pasin.

אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך 11
:אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך
יֵאָכִי הוֹפִיעַ חֶסֶד אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת-כָּל-בְּנֵי הָאָדָם:

11. ki hophiy`a chesed `Elohim l'hoshiy`a `eth-kal-b`ney ha`adam.

Tit2:11 For the grace of Elohim has appeared, bringing salvation to all men,

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις

11 Epephanē gar hē charis tou theou sōtērios pasin anthrōpois

אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך 12
:אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך
יְבַוְלְאֵי-חַרְטוּמֵי אֲתָנּוּ לְמַעַן נִתְעַב הַרְשָׁע וְתֵאָזוּת הָעוֹלָם
וְנִתְחַלְּףוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּצַנִּיעוֹת וּבְצַדִּיק וּבְחִסְדוֹת:

**12. ul`had`riy`k `othanu l'ma`an n'tha`eb haresha` w'tha`aoth ha`olam
w'nith'hale`k ba`olam hazeh bits`niy`uth ub'tsedeq ubachasiyduth.**

Tit2:12 instructing us to deny unholiness and worldly desires and to live sensibly, righteously and holy in the present age,

12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

12 paideuousa hēmas, hina arnēsamenoi tēn asebeian kai tas kosmikas epithymias sōphronōs kai dikaiōs kai eusebōs zēsōmen en tō nyn aiōni,

אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך 13
:אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך אַלע זאַך

יג וינחפה לתקנה המאשרת ולהופעת כבוד אל־הינו הגדול
ומושיענו יהושע המשיח:

13. un'chakeh latiq'wah ham'ashereth ul'hopha`ath k'bod 'Eloheynu hagadol
umoshiy`enu Yahushua haMashiyach.

Tit2:13 looking for the blessed hope and the appearing of the glory of our great El
and our Savior, the Mashiyach Yahushua,

<13> προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ
καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

13 prosdechomenoi tēn makarian elpida kai epiphaneian tēs doxēs tou megalou theou
kai sōtēros hēmōn Iēsou Christou,

לְיָ-לְעָלְמֵי-עוֹלָם וְעַד-עוֹלָם וְעַד-עוֹלָם וְעַד-עוֹלָם וְעַד-עוֹלָם 14
:מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ
יְד-אֲשֶׁר-נָתַן אֶת-נַפְשׁוֹ בְּעַדְנוּ לְפָדוֹת אֹתָנוּ מִכָּל-עוֹלָם
וּלְטַהַר לוֹ עִם סִגְלָה הַזְרִיז בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים:

14. 'asher-nathan 'eth-naph'sho ba`adenu liph'doth 'othanu mikal-`awel
ul'taher lo `am s'gulah hazariyz b'ma`asiym tobiym.

Tit2:14 who gave Himself for us to redeem us from every iniquity,
and to purify for Himself a peculiar people, zealous of good deeds.

<14> ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας
καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

14 hos edōken heauton hyper hēmōn hina lytrōsētai hēmas apo pasēs anomias
kai katharisē heautō laon periousion, zelōtēn kalōn ergōn.

יְד-אֲשֶׁר-נָתַן אֶת-נַפְשׁוֹ בְּעַדְנוּ לְפָדוֹת אֹתָנוּ מִכָּל-עוֹלָם 15
:מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ
טו אֱלֹהֵי תַבְרַךְ וְתַזְהִיר וְתוֹכִיחַ בְּחֻזְקָה וְאִישׁ אֶל-יָבוֹז לָהּ:

15. 'eleh th'daber w'thaz'hiyr w'thokiyach b'chaz'qah w'iysh 'al-yabuz l'ak.

Tit2:15 These things speak and exhort and reprove with all authority. Let no one disregard you.

<15> Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς· μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

15 Tauta lalei kai parakalei kai elegche meta pasēs epitagēs; mēdeis sou periphroneitō.

Chapter 3

מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ Tit3:1
:גַּדְלוּ אֱמוּנָתְכֶם בְּעֵלְמֵי-עוֹלָם מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ מְשִׁיחַ-יְהוֹשֻׁעַ

אֵל הַזְכֵּר אֹתָם שְׂיִהְיוּ נִכְנָעִים וְשִׂמְעִים לְשָׂרִים
וְלַשְׂלִטוֹנִים וְנִכְוֹנִים לְכָל-מַעֲשֵׂה טוֹב:

1. haz'ker 'otham sheyih'yu nik'na`iym w'shom'iym lasariym
w'lashil'toniym un'koniym l'kal-ma`aseh tob.

Tit3:1 Put them in mind to be subject to principalities, to powers, to obey magistrates, to be ready for every good deed,

<3:1> Ὑπομίμησε αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι,

1 Hypomimnēske autous archais exousiais hypotassesthai, peitharchein, pros pan ergon agathon hetoimous einai,

2
בּוֹלְבִלְתִּי דַבֵּר רָע עַל כָּל-אָדָם וְלִחְדָּל מֵרִיב
וְלִדְיִן לְכַף זְכוּת וְלִהְתַּנְהֵג בְּעַנְוָה לְפָנַי כָּל-אָדָם:

2. ul'bil'tiy daber ra`al kal-'adam w'lachadol meriyb w'ladiyn l'kaph z'kuth ul'hith'naheg ba`anawah liph'ney kal-'adam.

Tit3:2 to speak evil of no man, to no brawlers, but gentle, showing every meekness unto all men.

<2> μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραύτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

2 mēdena blasphemēin, amachous einai, epieikeis, pasan endeiknymenous prautēta pros pantas anthrōpous.

3
גַּם-אֶנְחַנּוּ הָיִינוּ מְלַפְּנִים חֲסֵרֵי דַעַת וְסוֹרְרִים
וְתוֹעֵים וְעֹבְדִים לְתַאֲזוֹת וְלִתְשׁוּקוֹת שְׁנוֹת
וּמִתְהַלְכִים בְּרִשְׁעָה וְקִנְאָה וּשְׂנֵאוֹת וּשְׂנְאִים אִישׁ אֶת-אָחִיו:

3. ki gam-'anach'nu hayyinu mil'phaniym chas'rey da`ath w'sorariym w'tho'iyim wa`abadiym l'tha'aoth w'lith'shuqoth shonoth umith'hal'kiym b'rish`ah w'qin'ah us'nu'iyim w'sn'iyim 'iysh 'eth-'achiyu.

Tit3:3 For we also once were foolish ourselves, disobedient, deceived, enslaved to various lusts and pleasures, living in malice and envy, hateful, hating one another.

<3> Ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους.

3 Ēmen gar pote kai hēmeis anoētoi, apeitheis, planōmenoi, douleuontes epithymiais kai hēdonais poikilais, en kakiā kai phthonō diagontes, stygētoi, misountes allēlous.

4
דְּאִמְנָם כִּאֲשֶׁר נִגְלָה נֵעָם אֱלֹהִים מוֹשִׁיעֵנוּ וְאַהֲבָתוֹ אֶת-הָאָדָם:

4. 'am'nam ka'asher nig'lah no'am 'Elohim moshiy`enu w'ahabatho 'eth-ha'adam.

Tit3:4 But when the kindness of Elohim our Savior and His love for mankind appeared,

<4> ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλάνθρωπία ἐπέφανη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ,

5
:wafā hāyā wāhāy āwāhāy āwāhāy xāwāhāy wāwāhāy
הלא בגלל מעשי הצדקה אשר עשינו הושיע אותנו

כי אם בחסדו על-ידי טבילת הקידה החדשה וחדוש רוח הקדש:

5. lo' big'lal ma`asey hats'daqah 'asher `asiynu hoshiy`a 'othanu
ki 'im-b'chas'do `al-y'dey t'biylath haliydah hachadashah w'chidush Ruach haQodesh.

Tit3:5 Not by works of righteousness, which we have done,
but according to His mercy He saved us, by the washing of regeneration and renewing by the Holy Spirit,

<5> οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς
διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου,

5 ouk ex ergōn tōn en dikaiosynē ha epoiēsamen hēmeis

alla kata to autou eleos esōsen hēmas dia loutrou paliggenesias kai anakainōseōs pneumatōs hagiou,

6
:yhoawāy hāwāyā owayāy wāwāhāy wāwāhāy yāwāhāy wāwāhāy
וְאֲשֶׁר שָׁפַךְ עָלֵינוּ לְמַכְבִּיר עַל-יְדֵי יְהוֹשִׁיעַ הַמְּשִׁיחַ מוֹשִׁיעֵנוּ:

6. 'asher shapha'k `aleynu l'mak'biyr `al-y'dey Yahushua haMashiyach moshiy`enu.

Tit3:6 whom He poured out upon us richly through Yahushua the Mashiyach our Savior,

<6> οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν,

6 hou execheen eph' hēmas plousiōs dia Iēsou Christou tou sōtēros hēmōn,

7
:yāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy
זְלַמְעַן נִצְדַק בְּחֶסְדוֹ וְנִירַשׁ לְפִי הַתְּקוּנָה אֶת-חַיֵּי הָעוֹלָמִים:

7. l'ma`an nits'daq b'chas'do w'niyrash l'phiy hatiq'wah 'eth-chayey ha`olamiym.

Tit3:7 so that being justified by His grace we should be made heirs according to the hope of eternal life.

<7> ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

7 hina dikaiōthentes tē ekeinou chariti klēronomoi genēthōmen kat' elpida zōēs aiōniou.

8
:yāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy wāwāhāy
חַאֲמַת הַדָּבָר וְרָצָה אֲנִי שִׁתְּקִים אֶת-אֶלֶּה לְמַעַן
אֲשֶׁר יִשְׁקְדוּ הַמְּאִמְנִים בְּאֱלֹהִים לַעֲסֹק בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים
כִּי טוֹב לַעֲשׂוֹת כְּאֶלֶּה וּמוֹעִיל לָאָדָם:

8. 'emeth hadabar w'rotseh 'aniy shet'qayem 'eth-'eleh l'ma`an 'asher yish'q'du
hama'amiyniyim b'Elohim la`asoq b'ma'asiym tobiym ki tob la`asoth ka'eleh umo`iyl la'adam.

Tit3:8 This is a faithful saying, and these things I want you to speak confidently,
so that those who have believed in Elohim shall be careful to engage in good deeds.
These things are good and profitable for men.

Tit3:8 This is a faithful saying, and these things I want you to speak confidently,
so that those who have believed in Elohim shall be careful to engage in good deeds.
These things are good and profitable for men.

<12> Ὄταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σέ ἢ Τύχικον, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

12 Hotan pempso Arteman pros se ē Tychikon, spoudason elthein pros me eis Nikopolin, ekei gar kekrika paracheimasai.

אָרְטֵמָא לֹס פּוּדַס־אַתּ הַלְוֹל אַפּוּ 13
:מְיָאָל אַסָּא יִפְחַל־אַל מְיָל פּוּלְיָא־אַתּ

יגְשִׁקְד לְשַׁלַּח אֶת־זַיְנָס בְּעַל הַתּוֹרָה
וְאֶת־אַפּוֹלוֹס לְמַעַן לֹא־יִחְסְרוּ דָבָר לְדַרְכָּם:

13. sh'qod l'shaleach 'eth-Zeynas ba'al haTorah w'eth-'Apolos l'ma'an lo'-yach's'ru dabar l'dar'kam.

Tit3:13 Bring Zenas the lawyer and Apollos on their journey diligently, so that nothing is lacking unto them.

<13> Ζηναὺν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.

13 Zēnan ton nomikon kai Apollōn spoudaiōs propempson, hina mēden autois leipē.

אִפְחַל־לְיָס אִסְוֹל מְיָסָא מְיָוֹסָא פּוּסֹל יִמְאַסוּ פּוּלְיָא־מְיָא יִפְחַל־לְיָס 14
:פּוּלְיָא־מְיָא יִפְחַל־לְיָס

יִדְוִילְמְדוּ גַם־אַנְשֵׁי עֲדָתְנוּ לְעִסְק בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים לְעִזֹּר בְּכָל־מַחְסוֹר
פֶּן־יִחְיֶוּ בְּלִי־פְרִי:

14. w'yil'm'du gam-'an'shey `adathenu la'asoq b'ma'asiym tobiym la'azor b'kal-mach'sor pen-yih'yu b'liy-pheriy.

Tit3:14 Let ours also learn to maintain good deeds for necessary uses, so that they shall not be unfruitful.

<14> μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

14 manthanetōsan de kai hoi hēmeteroi kalōn ergōn proistasthai eis tas anagkaias chreias, hina mē ōsin akarpoi.

אִפְחַל־לְיָס יִמְאַסוּ מְיָוֹסָא מְיָלְוֹל לְכַוּ עֲמַלְוֹל מְיָלְכַוּ פּוּסֹל אִפְחַל־לְיָס 15
:מְיָא מְיָלְוֹל־מְיָא אִפְחַל־לְיָס

טוֹבֵל אֲשֶׁר עִמָּדֵי שְׂאֵלִים לְשִׁלּוּמָךְ שְׂאֵל לְשִׁלּוֹם הָאֲהָבִים אֲתָנוּ בְּאַמּוּנָה
הַחֶסֶד עִם־כָּלְכֶם אָמֵן:

15. kol 'asher `imadiy sho'aliym lish'lomeak sh'al lish'lom ha'ohabiym 'othanu be'emunah hachased `im-kul'kem 'amen.

Tit3:15 All who are with me greet you. Greet those who love us in the faith. Grace be with you all.

<15> Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

15 Aspazontai se hoi met' emou pantēs. Aspasai tous philountas hēmas en pistei. hē charis meta pantōn hymōn.